

Foredrag i Oslo Militære samfund

12. mars 2001

ved

Brigader Gunnar Lundberg

Assistant Chief of Staff J5/9

Regional Headquarters Allied Forces North Europe

NATOs nye militære kommandostruktur - NATO og nasjonale erfaringer

Herr formann, mine damer og herrer,

Jeg har blitt utfordret til å gi en orientering om NATOs nye kommando- og kontrollstruktur, som ble gjort gjeldende 3 mars 2000 og altså nå er et år gammel. Jeg skal forsøke å gi dere noen 'førsteintrykk' av de erfaringene vi har gjort med den nye strukturen så langt sett med NATO og norske øyne, men først vil jeg forklare bakgrunnen for de fundamentale forandringene NATO har igangsatt og som kommer til å fortsette til vi oppnår Full Operational Capability (Full Operasjonell Kapabilitet) i 2003.

Etter 20 måneders intenst arbeide, fremla NATOs Militærkomité i desember 1997 anbefaling om en ny militær kommandostruktur for Alliansens forsvarsministere.

Ministrene sluttet seg til denne nye strukturen i sin helhet, noe som innebar beslutninger om typer, antall og lokaliseringer for hovedkvarterene. Kort sagt - denne restruktureringen medførte en reduksjon fra 65 hovedkvarter i den gamle strukturen, til 20 i den nye.

Den nye strukturen består av to overordnede strategiske kommandoer, Atlanterhavskommandoen og Europakommandoen. På nivået under disse finner vi regionale kommandoer, tre under Atlanterhavskommandoen, og to under Europakommandoen AFSOUTH og AFNORTH. På Nivå 3, underordnet de regionale kommandoene i Europa, finner vi Komponentkommandoer (Component Commands) og Subregionale felleskommandoer - jeg skal senere komme tilbake til disse.

Dere kjenner selvfølgelig til det som skjedde under den forrige restruktureringen, med hovedkvarteret på Jåtta ved Stavanger som Primary Subordinate Command - PSC - under AFNORTHWEST, og Reitan som Sub-PSC hovedkvarter. I den nye strukturen er Jåtta en Subregional felleskommando under AFNORTH i Brunssum, Nederland, mens Reitan pr 3 mars 2000 mistet sin status som NATO-hovedkvarter og ble overført til styrkestrukturen - slik de andre 4. nivå hovedkvarterene gjorde et halvt år tidligere.

Det ble sagt i 1997 at "den nye strukturen vil gjøre det mulig for Alliansen å utøve hele spekteret av sine roller og oppgaver mer effektivt og fleksibelt, og tildele egnede roller til allierte deltagerer i denne utøvelsen.

Den skal også muliggjøre en tilpasset involvering av partnernasjoner og gjøre det lettere å integrere fremtidige, nye medlemmer i Alliansens militære strukturer."

Vel - hva har så skjedd i løpet av det året som nå snart har gått etter at den nye kommandostrukturen ble implementert?

Ikke så rent lite - vi deployerte Joint Command Centre til Kosovo som HQ KFOR 2, vi gjennomførte den store fellesøvelsen CONSTANT HARMONY i november 2000, og 6 april skal sjefen for Joint Command North på Jåtta, general Skiaker overta som COMKFOR, deployering til Kosovo av store deler av sin egen stab og av staben ved Joint Command Northeast i Karup, Danmark, pågår.

I tillegg er vi godt i gang med planlegging og forberedelse for en større øvelse sammen

med partnernasjoner innenfor konseptet Combined Joint Task Force, som også er nytt - en øvelse som kalles ALLIED EFFORT og skal avholdes i Polen i november i år. Når jeg sier at "vi er godt i gang", så er det fordi jeg er så heldig å få tjenestegjøre som sjef for Plans and Policy Division ved Regional Headquarters AFNORTH i Brunssum, Nederland, der jeg også er Senior National Representative for Norge. Som sjef for Planstaben - Assistant Chief of Staff (ACOS) J5/9 - har jeg ansvar for den operative planlegging for øvelser og reelle alternative situasjoner (contingencies), men også for utviklingen av policy i tilknytning til den nye kommando- og kontrollstrukturen.

Så, med alle disse aktivitetene siden overgangen til den nye kommando- og kontrollstrukturen, mener jeg det er mulig å gi en karakteristikk av hvilken evne NATOs nye kommandostruktur har til å møte de kravene som nasjonene stiller til den.

La meg begynne med en kort oppsummering av bakgrunnen for at man besluttet å restrukturere:

Realitetene knyttet til vedvarende allierte operasjoner på Balkan og reduserte forsvarsbudsjetter i medlemslandene, førte til færre stående styrker (in-place forces). Dette nødvendiggjorde en mer fleksibel og responderende (responsive) kommando- og kontrollstruktur, slik at NATO skulle kunne holde tritt med raskt skiftende operasjonelle behov, og samtidig opprettholde evnen til å gi et rettidig og robust militært svar på enhver sikkerhetsmessig krisesituasjon Alliansen kunne bli stilt overfor. Derfor fikk NATOs militære myndigheter i oppdrag av forsvarsministrene å utvikle en detaljert plan for en ny kommando- og kontrollstruktur, og å planlegge innføring av denne strukturen. Disse planene skulle fremlegges for ministerene høsten 1998.

Utviklingen av Alliansens nye kommandostruktur er et av de tre viktigste elementene i NATOs tilpasning til det nye sikkerhetsbildet (the new security environment) - de to andre er implementeringen av Combined Joint Task Force (CJTF) konseptet og utviklingen av den Europeiske sikkerhets- og forsvarsidentitet (ESDI).

Som sagt, disse initiativene/tiltakene var ment å tilpasse kommandostrukturen til de reduksjonene og restruktureringene som hadde funnet sted innen Alliansens militære styrker gjennom det seneste tiåret. Det som er enda mer enestående for NATO, er at dette har vært en bevisst og målrettet prosess, i motsetning til det som skjedde under Den kalde krigen da strukturene ensidig var innrettet mot spesifikke operasjonsområder som alle var fokusert på en definert trussel fra øst.

Denne bevisste utviklingsprosessen kan spores tilbake til London-deklarasjonen fra juli 1990, da NATO-nasjonenes stats- og regjeringssjefer etterlyste en prosess for å tilpasse Alliansen til de endringene som var i ferd med å omforme Europa. Dette var et avgjørende vendepunkt i NATOs historie, og ledet frem til vedtagelsen av Alliansens nye strategiske konsept (the adoption of the new Alliance Strategic Concept) i november 1991, et konsept som gjenspeilet en bred tilnærming til sikkerhetsbegrepet.

I januar 1994 ba stats- og regjeringssjefene om en grundig gjennomgang (examination) av hvordan Alliansens politiske og militære strukturer og prosedyrer kunne utvikles og tilpasses for å løse sine oppgaver, inkludert fredsbevarende operasjoner, mer effektivt og fleksibelt.

For å imøtekomme dette, lanserte Militærkomiteen i september samme år NATO Long Term Study for å vurdere den integrerte militærstrukturen og fremme "*forslag til forandringer i Alliansens styrkestrukturer, kommandostrukturer og felles infrastruktur.*" Mens arbeidet med denne studien pågikk, ga Utenriks-ministtermøtet i Berlin i juni 1996 ytterligere og avgjørende retningslinjer, gjennom å definere spennvidden i de oppdragene den nye kommandostrukturen skal være i stand til å løse.

Det er et erklært ønske fra toppmøtene i Washington og Köln om en styrking av europeisk

sikkerhet og forsvar. Dette har to dimensjoner. For det første en generell oppgradering av europeiske kapasiteter gjennom det såkalte Defence Capabilities Initiativ (DCI). For det andre tilrettelegging for europeisk ledete operasjoner, selvstendig eller ved bruk av NATO styrker og ressurser. Det legges pr i dag opp til en integrering av den Vesteuropiske Unions (VEUs) funksjoner innenfor krisehåndtering i EU til sommeren. EU vil dermed kunne overta den rolle VEU har hatt i NATO-sammenheng når det gjelder planlegging og gjennomføring av europeiske operasjoner ved hjelp av NATO-ressurser.

NATO har forpliktet seg til å legge til rette for at EU kan basere seg på bruk av NATO-ressurser for egne krisehåndterings-operasjoner dersom de finner dette formålstjenlig. NATO har allerede utarbeidet prosedyrer/ordninger slik at VEU får adgang til alliansens kollektive ressurser for bruk i operasjoner der NATO ikke selv er engasjert, og disse vil bli utviklet videre for EU.

Dette er en videreføring av en prosess som har pågått siden Berlin-toppmøtet i 1996. Per i dag har man tross intenst arbeide siste år ikke lykkes med å formalisere samarbeidet mellom NATO og EU, eller tilrettelegge for EUs tilgang til Alliansens styrker og ressurser.

Under Berlin-toppmøtet ba også Utenriksministrene om en videre utvikling av Alliansens evne til å møte nye roller og oppgaver i tilknytning til forebygging og håndtering av kriser; innsats mot spredning av masseødeleggelsesvåpen og leveringsmidler for slike samtidig som evnen til kollektivt forsvar skulle opprettholdes. Dette skulle utfylles gjennom en styrking av Alliansens bidrag til sikkerhet og stabilitet i hele det Euro- Atlantiske området gjennom et bredere og dypere samarbeide med Partnerskap for Fred-nasjonene.

Militærkomiteens arbeide med Intern tilpasning ble støttet av alle de daværende 16 medlemslandene. Dette ga grunn til å håpe at Frankrike og Spania skulle bestemme seg for å delta i den nye militærstrukturen, og i desember 1997 kunngjorde Spania at man hadde til hensikt å gjøre dette så snart som mulig. Frankrike, som deltar for fullt i Militærkomiteens arbeide med Intern tilpasning, har indikert at man der ikke ser seg i stand til fullt ut å delta i NATOs integrerte strukturer, men har gitt uttrykk for en positiv holdning til den prosessen som nå pågår.

Som apropos kan nevnes at det tjenestegjør en rekke franske offiserer ved RHQ AFNORTH, hovedsakelig i stillinger relatert til CJTF konseptutvikling samt innenfor Partnerskap for Fred samarbeidet.

Som en del av Alliansens anstrengelser for å forbedre evnen til å utføre sine roller og oppgaver, var det tre fundamentale mål som måtte bli nådd: Alliansens militære effektivitet måtte sikres, de transatlantiske båndene måtte bevares, og en felleseuropeisk sikkerhets- og forsvarspolitik (ESDI) måtte utvikles innenfor Alliansen.

Dessuten måtte alle disse oppgavene kunne løses fra én plattform som var i stand til å utføre en rekke funksjoner.

Det styrende kravet for den nye strukturen, var at den skulle være oppgaverettet. Den måtte sette NATO i stand til å håndtere hele spennet i Alliansens roller og oppgaver, fra den tradisjonelle med kollektivt forsvar, til nye roller under skiftende forhold, inkludert ikke-artikkel-fem oppgaver som ulike typer av fredstøtteoperasjoner.

I tillegg måtte man ta høyde for fleksibilitet, styrkenes effektivitet, Alliansens samhold, multinasjonalitet og økonomisk oppnåelighet.

Den nye strukturen skulle også ta høyde for å inkorporere behovene i forbindelse med ESDI og Combined Joint Task Force (CJTF).

Det er utpekt 3 såkalte "Parent Headquarters" som har identifisert nøkkelpersonell som skal danne kjernen i Combined Joint Task Force Headquarters. Disse er STRIKING FLEET ATLANTIC samt de regionale kommandoene AFNORTH og AFSOUTH. Øvrig personell skal komme fra andre NATO hovedkvarter, NATO-nasjonene samt partnerskapsnasjoner for ikke-artikkel 5-operasjoner.

Det grunnleggende kravet var prinsippet om at minst to CJTF hovedkvarter skal være i stand til å lede store operasjoner samtidig. Dette skulle komplementeres gjennom evne til å etablere et antall mindre land- og sjøbaserte hovedkvarter. Disse skal kunne lede landstyrker av brigade- eller divisjonsstørrelse med tilpassede luft- og sjøstridsmidler. Utprøvingen av CJTF nærmer seg slutføring, med en foreslått struktur som søker å oppfylle alle de sentrale kravene til et CJTF hovedkvarter og å ha den nødvendige evne til å generere ledelsesapparatet for så vel NATO- som VEU-ledede operasjoner.

Min stab har vært sterkt involvert i konseptutviklingen, og er i ferd med å få en enda større rolle. Dette kommer som følge av at en intern evaluering av hovedkvarteret anbefalte å overføre den gruppen som utvikler CJTF konseptet til min Divisjon, slik at dette arbeidet bedre kan integreres og koordineres i rammen av den policyutvikling som nå pågår i Nordregionen.

Det har blitt gjort mye godt arbeide så langt, og som allerede nevnt er vi nå i full gang med forberedelsene til den store CJTF-øvelsen Allied Effort som vil bli holdt i Polen i november. Denne øvelsen blir den siste avgjørende testen på dette konseptet, med deployering av personell fra så vel alle deltagende hovedkvarter som fra de Partner-nasjonene som har besluttet å delta.

Jeg tror trygt jeg kan gi *godkjent karakter* til utviklingen av CJTF-konseptet, og jeg er også trygg på at øvelsen i veldig stor grad vil rettferdiggjøre det arbeidet og de utgiftene som er lagt ned i dette konseptet.

I tillegg til det som allerede er nevnt, måtte den nye kommandostrukturen også ha potensiale for vekst og fleksibilitet til både å ivareta nye medlemmer og til å gi rom for ulike grader av Partner-engasjement.

I denne sammenheng ble det besluttet at de tre nye medlemslandene - Tsjekkia, Ungarn og Polen - ikke nødvendiggjorde opprettelse av nye NATO-hovedkvarter/-staber.

La meg nå raskt skissere den nye strukturen:

Antall og lokalisering av hovedkvarterene for de strategiske kommandoene, de regionale kommandoene, forsvarsgrenvise kommandoer (Component Commands) og de subregionale felleskommandoene fremkommer av de følgende plansjene.

Vi har beholdt de to strategiske kommandoene:

Strategic Command Atlantic (Atlanterhavskommandoen) i Norfolk, Virginia, USA, er ansvarlig for overordnet planlegning og ledelse/utførelse av alle Alliansens militære aktiviteter innen sitt kommandoområde, og ved spesielle mandat også utover dette.

Innenfor Atlanterhavskommandoen, er de regionale kommandoene direkte ansvarlig for planlegning og utførelse av all militær virksomhet, herunder ansvar som delegeres dem innenfor så vel som utenfor Atlanterhavskommandoens ansvarsområde.

Under Atlanterhavskommandoen har vi TRE regionale kommandoer, EAST, SOUTHEAST og WEST. Videre finner vi STRIKING FLEET ATLANTIC og SUBMARINE COMMAND ATLANTIC.

Strategic Command Europe (Europakommandoen) i Mons, Belgia, har innenfor sitt kommandoområde samme ansvar og oppgaver som Atlanterhavskommandoen har i sitt.

Europakommandoen har under seg to regionale kommandoer:

Regional Command North (AFNORTH) i Brunssum, Nederland (det tidligere AFCENT), og Regional Command South (AFSOUTH) i Napoli, Italia.

Disse stabene er overfor Europakommandoen direkte ansvarlig for planlegning og utførelse av all militær virksomhet, herunder ansvar som delegeres dem innenfor så vel som utenfor deres respektive ansvarsområder.

Under de regionale kommandoene, på det som kalles Nivå 3, finner vi de tidligere nevnte komponent-/forsvarsgrensvise kommandoene og de subregionale felleskommandoene.

I AFSOUTH finner vi to komponentkommandoer - AIRSOUTH og NAVSOUTH, som begge er lokalisert til Napoli - med fire subregionale felleskommandoer - SOUTHWEST i Madrid, Spania, SOUTH i Verona, Italia, SOUTHCENTRE i Larissa, Hellas, og SOUTHEAST i Izmir, Tyrkia.

Sjefen for Nordkommandoen - CINCNORTH - har fem underlagte kommandoer: Komponentkommandoene AIRNORTH i Ramstein, Tyskland, og NAVNORTH i Northwood, Storbritannia (som for øvrig er dobbelhattet som CINCEASTLANT), og de tre subregionale felleskommandoene CENTRE i Heidelberg, Tyskland, NORTHEAST i Karup, Danmark, og NORTH på Jåtta ved Stavanger.

Det store slaget nasjonene i mellom stod om type, antall og beliggenhet av hovedkvarterene på det 3.dje nivå, det subregionale. De store, tunge nasjonene ønsket kun komponent - dvs forsvarsgrenvise - hovedkvarter på dette nivået, som utøvende og støttende hovedkvarter for det felles, regionale nivået og uten spesifiserte ansvarsområder i fredstid. Flere av de mindre nasjonene argumenterte for felleshovedkvarter også på det 3dje nivået, men ut i fra forskjellige motiver. En fellesnevner - riktignok uttalt - var nok nasjonale interesser.

Rene Militære vurderinger lagt til grunn, forstår jeg dem som vil ha kun komponentkommandoer på det 3dje nivå, spesielt når man tar i betraktning at CJTF skal ha Full Operasjonell Kapabilitet rundt 2005 - kanskje. Imidlertid må vi ikke glemme at NATO er en politisk Alliance, NATO tilstedeværelse er uttrykk for samhold (Alliance cohesion) og sender derfor et sterkt signal til omverdenen. Jeg vil derfor ikke bli overrasket om det kommer krav fra våre nye medlemmer om hovedkvarter eller annen NATO installasjon på deres territorium.

Jeg vil nå snakke litt om den fundamentale forandringen som har funnet sted i måten NATO vil utføre fellesoperasjoner.

Parallelt med utviklingen av den nye kommandostrukturen, har NATO også utviklet nye konsepter for interne sammenhenger (interrelationships) for å klargjøre dynamikken i hvordan de ulike kommandonivåene skal samordne sin innsats for løsning av Alliansens ulike roller og oppgaver.

Disse konseptene representerer en mer fleksibel tilnærming til krav og behov (mission requirements) med en slankere, multifunksjonell kommandostruktur i de nye sikkerhetspolitiske omgivelsene.

Det innebærer blant annet forholdet mellom *støttet* og *støttende* kommando, som er en av grunnpilarene og som gir både Det nordatlantiske råd, Militærkomiteen og sjefer på alle nivå større mulighet til å skifte tyngdepunkt og faseforskyve aktivitet i forhold til utviklingen i en operasjon. Dette nye trekket i kommandostrukturen lenker dessuten de to strategiske kommandoene mye sterkere til hverandre enn tidligere. Dermed forbedres NATOs fleksibilitet og - fremfor alt - utholdenhet. SSI (Supported, Supporting Interrelationship.) er basert på at suksess i fellesoperasjoner ikke primært skyldes *felles kommando*, men heller den stridseffekt som fremskaffes ved synkronisert innsats fra flere forsvarsgrener.

På regionalt nivå vil øverstkommanderende gi retningslinjer og styring (direction and guidance) for sine underordnede sjefer med hensyn til hvordan han vil at de skal bidra til den overordnede operasjonsplanen. Han vil også fastsette hvem som er *støttet* kommando og hvem som er *støttende* kommandoer. Dette vil normalt bli avgjort ut fra hva øverstkommanderende identifiserer som sitt tyngdepunkt (main effort). *Støttet/støttende* er ikke et formelt kommandoforhold, men det er bestemte ting en støttet sjef kan kreve og forvente å få av en støttende sjef.

Støttet sjef skal gi støttende sjefer retningslinjer og delmål (direction and objectives) som vil bidra til at han kan løse sitt oppdrag. Støttende sjefer skal så i sin tur - koordinert med øverstkommanderende og støttet sjef - planlegge og gi den nødvendige støtten. Dette systemet tillater komponent-kommandoene (land-, sjø-, luftkommandoene) en fleksibel bruk av virkemidlene, og fører til en mer effektiv ressursallokering. Konseptet ble testet under øvelsen Constant Harmony i november 2000, og virket veldig bra. Denne øvelsen var veldig nyttig med hensyn til å etablere den tillit og de prosedyrer som er så sentrale i gjennomføringen av fellesoperasjoner. Jeg tror at de som kanskje hadde sine tvil om enkelte aspekter ved den nye kommandostrukturen, fikk demonstrert at den er funksjonell og at den kan fremskaffe rettidig militær styring og koordinering.

Ordningen med regionale kommandører for luft- og sjøstridskreftene har kommet for å bli,

og det vil nok bli en ytterst sjelden opplevelse hvis f eks COMJCNORTH skulle føre direkte kommando over disse ressursene i en Artikkel 5 operasjon.

Det andre området der denne nye, fleksible tilnærmelsen har hatt stor betydning, er innen kommando- og kontrolltiltak (C2), så som teiggrensener, koordineringslinjer og tidsfasing. Jeg skal gi dere et eksempel:

De eneste C2-tiltakene som er etablert under Europakommandoen i fredstid, er de som er nødvendige for den normale fredsdriften. Følgelig er det ingen fast etablerte teiggrensener under det regionale nivået. Dette betyr, at generalen på Jåtta mistet sitt tidligere tildelte operasjonsområde da den nye kommandostrukturen trådte i kraft.

Hvordan har så dette fungert? Vel, det tok litt tid for kommandoene på tredje nivå - de subregionale kommandoene - å bli fortrolige med at de ikke lenger hadde ansvar for et fastsatt område, men jeg tror jeg kan si at den nye kulturen har blitt akseptert, og at vi nå i stor grad har en regional tilnærmelse til de fleste forhold. Når dette er sagt, skal det også legges til at øverstkommanderende for nordregionen klart innser fordelene ved en geografisk spredning av hovedkvarter som naturlig både utvikler gode forbindelser med vertsnasjonene og akkumulerer verdifull erfaring med de operasjonelle forholdene som særpreger lokalområdet deres.

Hvis jeg skulle be dere gå herfra med en ting helt klart for dere, så måtte det bli at den tiden er forbi da vi hadde en rekke statiske hovedkvarter som utelukkende konsentrerte seg om Artikkel 5's kollektive forsvar.

Forsvarsbudsjettene krymper, og nasjonale myndigheter vil ha 'valuta for pengene' - det gjelder ikke bare her i landet.

Medlemslandene har rett til å forvente at NATOs kommando- og kontrollorganisasjon er responsiv og fleksibel. Vi jobber nå hardt for ytterligere å forbedre den operasjonelle nytten av C2-strukturen, og forsøker å få forståelse for at vi må være i stand til å deployere de subregionale hovedkvarterene hvis behovet oppstår.

I hovedsak kan vi sette likhetstegn mellom *deployeringsevne* og *nytteverdi*, og at sjef og personell fra Stavanger nå skal lede KFOR 5 er en klar indikasjon på hva fremtiden kan romme for disse hovedkvarterene.

Vi kan være stolte av at Norge har levert mye av den støtten som er nødvendig for en slik deployering. Dette er en innsats som blir lagt merke til av de andre nasjonene, og som gir et betydelig bidrag til Alliansen.

Den nye C2-strukturen er ikke perfekt, selv om den har bevist sin nytteverdi. Det vil alltid være noe som kan gjøres for å gjøre den enda mer effektiv, og det vil utvilsomt komme enda en dyptgripende revisjon av måten vi gjør ting på. Den beste måten for å sikre fremtiden er å fremstå som troverdig i dag.

Et annet forhold jeg også vil nevne i forhold til iverksettelsen av den nye kommando- og kontrollstrukturen, er den økede vekten på multinasjonalitet ved bemanning av hovedkvarterene. Denne vektleggelsen har ført til at alle medlemslandene nå er representert på strategisk nivå, til kryssrepresentasjon av nasjoner på regionalt nivå, og til en større deltagelse ved subregionale felleskommandoer fra naboland til vertsnasjonene for disse. Den økede multinasjonaliteten reflekterer det økede operasjonelle tempo Alliansen står overfor, og fraværet av rigide grenseopp ganger.

I Stavanger er det nå f eks stillinger for så vel polske som italienske offiserer, mens tre norske offiserer tjenestegjør i Napoli. Offiserer fra Nordregionen tjenestegjør nå rutinemessig i Sydregionen, og det økede engasjementet av alle nasjoner i kommandostrukturen bidrar klart til å fremme samarbeidet. Et eksempel på dette, er også at Nordregionen bidrar med ca 100 stabsoffiserer til den nye felleskommandoen (JFHQ) som er samlokalisert med hovedkvarteret for Sydregionen. Denne

felleskommandoen er etablert for at CINCSOUTH skal kunne føre kommando over operasjonene på Balkan (KFOR og SFOR).

Den nye kommandostrukturen innebærer en viktig gjennomgang av den integrerte militærstrukturen, og setter Alliansen i stand til å utføre hele spekteret av roller og oppgaver. All erfaring fra det seneste året har bekreftet at den nye strukturen er operasjonelt effektiv, og at den er troverdig i et militærpolitisk perspektiv. Den har også forenklet integreringen av de nye medlemslandene, og vil imøtekomme kravene fra et forbedret Partnership for Peace program.

Det er likevel fortsatt mye som gjenstår, selv om vi i Nordregionen føler at vi er kommet lengre i prosessen mot Fullt Operativ enn i syd, der de faktisk måtte opprette to nye hovedkvarter på 3dje nivå.

Tatt i betraktning alt vi har oppnådd så langt, er jeg ikke i tvil om at NATOs nye militære kommando- og kontrollstruktur har levet opp til sitt løfte om å sette NATO i stand til å møte utfordringene i et nytt århundre.

Takk for oppmerksomheten.